

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskernes Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Formanden skriver	side 2
Karlslyst ved Tjele	side 3
Beldringe ved Præstø	side 6
Et hestehoved foran 2	side 9
Majestæten 50 år som regent	side 13
Nyt fra kredsene	side 14
Kommende kredsaktiviteter	side 16

Tidsskrift for
Dansk Slægtsgårdsforening

September - november 2022

Nr. 474 - 79. årgang

Karlslyst ved Tjele.

SLÆGTSGÅRDEN

LÆR AF FORTIDEN - LEV I NUTIDEN - VIRK FOR FREMTIDEN

Stiftet 5. juli 1941

www.slaegtsgaardsforeningen.dk

Kasserer:

Connie F. Neumann, Valmuevænget 8, Grønnemose. 5560 Aarup.
Tlf. 40 30 35 52. E-mail zenta1@outlook.dk

Medlemsadministrator:

Inger Marie Wibholm, Sdr. Boulevard 12, 4930 Maribo.
Tlf. 54 78 09 02 og 24 89 20 88. E-mail ingermarieh@w@gmail.com

Hovedbestyrelsen:

Formand:

Gunhild Olesen Møller, »Bronzehave«,
Strædet 38, 7990 Øster Assels.
Tlf. 97 76 42 77. Mobil 23 32 92 10.
gunhildom@gmail.com
(Formand: Midtjysk kreds)

Næstformand:

Niels Ole Volhøj, »Volhøj«
Bettevej 38, V. Tversted, 9881 Bindselev
Tlf. 40 89 74 92
enovolhøj@mail.dk
(Formand: Vendsysselkreds)

Jens Brogaard Jensen, »Maglehøjgård«,
Hammerbakke 3, 4050 Skibby
Tlf. 47 52 99 18
jensbjensen@privat.dk
(Formand: Nordsjællandskreds)

Karen Andersen, »Baungaard«,
Vollerupvej 70, 4400 Kalundborg
Tlf. 29 26 20 13
vollerupvej70@gmail.com
(Formand: Vestsjællandskreds)

Torben Knudsen,
Spjellerupvej 51
4700 Næstved
Tlf. 20 32 66 70 og 55 44 66 76
E-mail spjellerup@dlgmail.dk
(Formand: Sjælland Syd kreds)
(Medlem af forretningsudvalget)

Hans Jørgen Hansen, »Bregnholt«,
Adelgade 88, 4880 Nysted.
Tlf. 23 41 98 16.
bregnholtpc@hotmail.dk
(Formand: Lolland/Falster kreds)

Peder Høite Hansen, »Revningegård«,
Revningevej 116, 5300 Kerteminde
Tlf. 65 32 13 87
Peder.revninge@gmail.com
(Formand: Fynskreds)

Anker Lund

Tlf. 45 61 54 89 77
lillekornvang@gmail.com
(Kontaktpersonen fra Sønderjylland)

Harry Jensen, »Lille Stræde«,
Sønderbyvej 1, 6900 Skjern.
Tlf. 40 17 36 90

Harry.Jensen@Stauning.dk
(Formand: Ringkøbingkreds)

Steffen Buch Juul, »Jægergården«,
Høllundvej 6, Høllund, 7100 Vejle.
Tlf. 75 86 54 93.

steffen42@icloud.com
(Formand: Vejle kreds)

Vibeke Binnerup
Hovedvejen 138, 8963 Auning
Tlf. 60 72 55 68.
Vibeke@vestdjursnet.dk
(Formand: Århuskreds)

Mads P. Christensen, »Als Nygaard«
Petersborgvej 11, Als,
9560 Hadsund
Tlf. 21 55 59 50
mathy@postkasse.net
(Formand: Himmerlandskreds)

Formanden skriver:

Høsten er i skrivende stund i gang eller nært forestående. Den sidste tids solrige vejr har modnet afgrøderne. De hidtidige meldinger om udbytterne har været opløftende. Det er jo med at have is i maven og vente, så der ikke løber unødige tørringsomkostninger på avlen. Med de nuværende energipriser er der en del at tjene ved at få avlen bjerget tørt. Mange har foretaget delsalg af deres afgrøder og lige for tiden er priserne i en nedadgående trend, men det er det sædvanlige mønster i høst. Ingen kender morgendagen og for første gang i Ukraine krigen er der kommet et skib ud gennem det minerede farvand til Bosporus Strædet lastet med korn til det sultende afrikanske kontinent. Der ligger adskillige kornskibe og venter på afgang, men usikkerheden er stor, men at tro at situationen vil nærme sig mere fredelige tilstande er ret utopisk. I dag er situationen omkring Taiwan også optrappet. Kina og USA er på kollisionskurs.

I Spanien er der kommet skræppe restriktioner på brugen af energi og den trend vil sikkert brede sig i takt med at Rusland lukker mere og mere ned for forsyningen af naturgas. Mange virksomheder er afhængige af naturgasforsyningen og ligeledes opvarmes mange private huse med naturgas. Der er for nylig indgået en solidarisk løsning i Europa om at mindske naturgasforbruget med 15 % og ellers hjælpe hinanden. Det er nødvendigt at udbygge de alternative energiforsyninger i et hastigt tempo. Solceller, vind og vandkraft, ja selv den forkætrede atomkraft er med i overvejelserne.

Der sker nogle meget stærke tiltag i Holland, der har som mål at mindske antallet af husdyr. I nogle områder drejer det sig om en tredjedel af dyreholdet. For 20-30 år siden kom der en del hollandske landmænd til Danmark og de købte især kvæggårde. Den trafik vil vi nok se igen. Eftersom der er begrænsede muligheder i Holland for at blive i erhvervet og hvis ønsket fortsat er at være landmand, er Danmark en ret nærliggende mulighed. Hollænderne kommer med penge på lommen og en solid erfaring, så der vil nok blive mulighed for at slå en handel af, hvis en kvæggård sættes til salg. Sjovt nok beretter pressen om at det globale kødforbrug vil stige i det kommende årti med helt op til 15% i takt med den stigende velstand i visse udviklingslande. Det drejer sig især om et øget forbrug af svine- og kyllingekød.

Her i Danmark har de lave priser på svinekød gjort at svinebestanden vil falde. Afregningspriserne hænger ikke sammen med de høje foder- og energiomkostninger. Her på Bronzehave var beslutningen at stoppe med svineproduktion i 2023, men den beslutning blev fremskyndet af markedskræfterne, så det i stedet bliver her i år 2022. De sidste grise bliver solgt i løbet af de næste par måneder. Besætningen blev etableret i 1978, så det bliver en ny hverdag og uden folkehold. Her i omegnen er der flere naboer, der også stopper med svineproduktion. De nye veterinære krav med sanering for PRRS fremmer afviklingen. Det vil snart kunne mærkes på vores slagterier.

Vi må jo konstatere at det er en ret foranderlig Verden vi lever i. I skrivende stund kender vi ikke braklægningsreglerne for den kommende sæsons markplan med en måned til efterårssåningen starter. Coronaen er vendt tilbage og rammer i flæng. Lige så snart der lempes på forsigtigheden stiger smitten. Renten forventes at stige og den negative rente er på retur. Arbejdsløsheden forventes ligeledes at stige, men for indværende er der mange ubesatte jobs. Jeg vil opfordre kredsbestyrelserne rundt om i landet at afholde de årlige generalforsamlinger og supplere med nye folk. Det kan jo være at de kommer med nye ideer til gavn og glæde. Der er kredse hvor der stort set intet sker. Det er også op til medlemmerne at gribe fat i deres lokalbestyrelse og foreslå aktiviteter. Aktiviteter er med til at holde på medlemmerne.

Landsformand Gunhild Olesen Møller

Adresseændringer

bedes meddelt foreningens medlemsadministrator:
Inger Marie Wibholm, Sdr. Boulevard 12, 4930 Maribo.
Tlf. 54 78 09 02 og 24 89 20 88.
E-mail ingermarieh@w@gmail.com

Redaktion:

Ole G. Nielsen
Bøgeparken 25 B, 4241 Vemmelv
Tlf. 24 93 34 12
OleGN@mail.tele.dk

Nr. 475 udkommer omkring
den 1. december 2022. Afleveringsfrist
for indlæg den 1. november 2022.

Eftertryk tilladt med kildeangivelse.

Tryk:

Jannerup Grafisk
Vallensbækvej 61
2625 Vallensbæk
Tlf. 58 52 52 22
jannerup@jannerup.dk

Karlslyst ved Tjele

Mellem Hobro og Viborg finder vi Nr. Vinge sogn, og her ligger gården Karlslyst, der har matr.nr. 4. Siden matrikuleringen fra 1844 er der lagt flere parceller til gården, så den omkring 1930 havde et samlet areal på 107,6 ha, hvoraf 105 ha var agerjord. I år er det 100 år siden familien Wieck-Hansen flyttede ind på gården.

Karlslyst.

Karlslyst lå oprindeligt i landsbyen Nr. Vinge, der ligger midt for den ca. 8 km lange Tjele Langsø, men efter brand i 1802 blev den flyttet op på sin nuværende plads, der ligger ca. 600 m tilbagetrukket fra søen, og 300 m fra landsbyen.

Karlslyst var en forpagtergård under hovedgården Tjele indtil 1919, da den blev købt af Lars Oluf Hansen. Han var landmandssøn fra Lolland. Efter endt landmandsuddannelse blev han godsinspektør på Tjele i 1908, og var ungkarl de første år!

Som årene gik og "Spækken" som han blev kaldt, kom rundt og inspicerede de tilhørende gårde, traf han Ella Eleonora Anine Thomsen, der var opvokset hos sin onkel som var skytte på Ledreborg. Ella havde fået job på Flarupgård, og der fangede "Spækkens" opmærksomhed!

Lars Oluf Hansen og hustru havde således 11 år på Tjele, da næste generation Lüttichau tog over fra sin far. Det blev den 7. generation på Tjele, Christian Ditlev Lüttichau hed han og var nyuddannet landmand!

Her tog "Spækken", der var kendt for at være meget principfast, en rask beslutning og opsagde sin stilling, da hans holdning var, at der ikke var plads til to uddannede landmænd på samme bedrift.

En overtalelse om at blive i jobbet, nyttede ikke, så Lars Oluf Hansen fik tilbud om at købe en af to gårde, således det nye ejerskab kunne fortsætte bekendtskabet som naboer.

Lensafløsningen

I forbindelse med at Stamhusbesidderen, Hans Helmuth Lüttichau, skiftede til sin søn Christian Ditlev Lüttichau, forberedte de stamhusets overgang til fri ejendom.

Staten indførte i 1919 lensafløsningen, således at godserne blev tvunget til at sælge ud af deres ejendomme.

Da Hans Helmuths far, Christian Ditlev Lüttichau, havde ansat Lars Oluf Hansen i 1908 og begge værdsatte deres forhold meget, blev det foreslået og tilbudt Lars Oluf Hansen at købe

"Carlslyst". Om salget af Carlslyst sagde han, at det var rart, at kende naboen som han agtede højt. Lars Oluf Hansen blev tilbudt at købe Carlslyst på 225 tdr. land foruden andre begunstigelser – ikke på grund af økonomi, men på grund af tvang.

L.O Hansen drev gården med en forvalter i nogle år, medens han stadig selv var inspektør på Tjele og Vingegaard.

Lensafløsningen betød, at Stamhuset skulle ved lov betale 25 % af ejendommens værdi. Herudover skulle ejeren afgive 1/3 af jordarealerne til udstykning til husmandsbrug. Dette berørte Hans Helmuth Lüttichau meget hårdt, og både han og hans kone Fanny døde i 1921.

Den nye generation flyttede ind på Tjele som 26 årig, og L.O Hansen kom til Vingegaard, hvor han var i to år, indtil han flyttede til Carlslyst – hvis navn han ændrede til Karlslyst med K.

Hovedbygningen

Hovedbygningen til Karlslyst var opført i 1870 og fremstod med stråtag der trængte til hjælp. Fru Hansen ville ikke bo på gården, før boligen var moderniseret. De flyttede midlertidigt ind på Vingegård, en gammel hovedgård, som i midten af 1600-tallet var lagt under Tjele. Ved oprettelsen af stamhuset Tjele den 18. november 1759 indgik Vingegård i majoratet.

Karlslyst fik fast tag, en bred frontispice til gården og to frontispicer til haven. I 1922 kunne familien flytte ind på deres gård - Karlslyst.

Besætningen

På den tid, da familien flyttede ind på gården, var der 60 malkekøer, 2 tyre og 50 ungkreaturer af jysk race. Besætningen fornyedes ved eget tillæg med indkøb af tyre. Mælken leveredes til det private Viborg Bymejeri.

Der holdtes normalt 11 arbejdsheste, og der blev tillagt 2-3 føl om året. Desuden anvendtes en traktor.

Svinebesætningen var på 25 søer. Der leveredes ca. 200 slagtesvin, og der solgtes en del pattegrise.

Fjerkræholdet var ca. 400 høns.

Hede

I 1866, da forpagtningen af gården blev overtaget af Jens Pedersen, der drev den som forpagter i et halvt århundrede, var der 50 ha uopdyrket hede. Ved dennes opdyrking viste merglen god virkning på den gamle agermark, navnlig på kløver og græs.

2. Generation tog over

I 1947 Blev Lars Oluf Hansen i en alder af 69 år ramt af en blodprop i hjertet og blev overført til Rigshospitalet. Den 4. i børneflokk, Mogens Alex Hansen, der var kaptajnlejtant ved Husarerne i Næstved, blev kaldt hjem for at drive gården ved sin fars fravær. Efter to års rekreation, blev det erkendt at det ikke var muligt for Lars Oluf Hansen at vende tilbage og drive Karlslyst videre.

Fra 1949 til 1963 var Mogens Alex Hansen forpagter af Karlslyst, hvor han købte gården af sin far.

Mogens Alex Hansen blev i 1947 gift med sygeplejerske Ingrid Wieck, som han fandt på militærhospitalet i København, de fik 5 børn sammen.

I mellemtiden blev Formyregården 61 ha købt til i 1958 og Skovvang 28 ha i 1962. De to sidstnævnte blev solgt til Statens Husdyrbrug i 1970, da det blev en realitet med det der i dag hedder Foulum. Efter dette salg blev Blikshøjgård købt i 1973, den er på 45 ha og var tom for dyr. Det var samtidig med de 2 solgte gårde skulle overdrages staten, og besætningen på 36 malkekøer og 50 søer blev til flyttet til nyinvesteringer.

Vinge Metalvarefabrik

Da der ikke var dyr på Karlslyst siden 1962, blev svinestalden ombygget til en fabrik, der produceredes spænder til tekstilindustrien. Det blev til Vinge Metalvarefabrik med en værktøjsmager og en sælger, derudover indgik gårdens folk. Senere blev det til Viking Bæltespænder der var designet af Margit Brandt - se vedlagte billeder.

Det skal dog bemærkes at Lars Oluf Hansen formåede et langt og godt liv, idet han dør i 1989 som 103-årig i Randers!

Produkterne fra "Vinge metalvarefabrik" samt olie fra gårdens tidligere rapsolieproduktion. Og majs fra udlejning af det store lager.

3. Generation

Da der i 1977 blev pålagt en kapitalvindingsskat på virksomhederne i DK, overtog Bo Wieck-Hansen halvdelen af Karlslyst og alt løsøre, så det i princippet var hele driften der skiftede navn dengang.

Da Bilkshøjgård blev købt i 1973, skete det i navn af Bo Wieck-Hansen, således generationsskiftet reelt allerede indledtes dengang. På det tidspunkt var Bo på Næsgaard Agerbrugsskole på den 2-årige uddannelse.

Mogens Alex Hansen og to af sine brødre var aktive frihedskæmpere under 2. verdenskrig. De havde et anseeligt våbenlager efter britiske nedkastninger fra 1942 til krigen sluttede i 1945. Den psykiske belastning medførte hele tre operationer for mavesår, som gjorde, at han ikke var stærk til fysisk arbejde og døde allerede som 70-årig i 1990. 2. halvdel af Karlslyst overtog Bo i 1983.

I 1984 byggedes kornlageret til opbevaring af 6000 ton korn, som EU-opbevaring, medens Bo var ansat i grovvarerbranchen, først som kemivejleder ved DLG, senere som såsædsansvarlig ved Hedegaard i Nrs. Sundby. Bo gifter sig i 1986 med Kate Merethe Pedersen, som blev til Kate Wieck-Hansen, Kate er uddannet kemiingeniør og var dengang ansat på Enstedværket i Åbenrå, men fik senere mulighed for at flytte sit arbejde til Nordkraft i Aalborg. Efter 8 år blev der mulighed for et chefjob på Midkraft i Studstrup Det blev senere sammenlagt med andre værker til Elsam og Dong. I alt blev det til 17 år. Kates karriere sluttede ved Fjernvarmeværkernes konsulenthus i Kolding efter 7 år på denne post.

Sølyst på 22 ha blev købt til Karlslyst i 1999, den tillægges gården med ca. halvdelen af jorden i skov og herlighedsværdier frem mod Tjele Langsø, og så blev Hedeli på 23 Ha købt til Bilkshøjgård

i 2001, hvor hele arealet er agerjord og ligger i skel til Blikshøjgård. De ligger i Vorning, som er en afstand af 5 km fra Karlslyst.

Slagtekyllinger

Så sent som i 1997 byggedes der 2 kylling huse hver på 2000 m² til slagtekyllinger, så den 9. januar 1998 begyndte en produktion af slagtekyllinger. Siden dengang er der produceret ca. 16 millioner kyllinger. På gården er der fastansat 1½ mand med en ½ medarbejder til kyllin-

3. og 4. generation på Karlslyst: Kate og Bo Wieck-Hansen og Allan Richard Wieck-Hansen.

geproduktionen, der selvfølgelig kræver 24 timers overvågning, hvilket sker digitalt og telefon i dag, men i næste led beskæftiger kyllingerne 26 mand i årsværk. Rugeri / Foderstof / Slakteri / transport & distribution samt maskinstation omregnet til hvad der svarer til en årsløn. Indledningsvis var produktionen større, da kunne der opdrættes 50.000 kyllinger i hvert hus, men krav til dyrevelfærd har sænket antallet til 36.000 i hvert hus nu om dage.

I perioden fra 2005 til 2008 produceredes der godt 1000 liter koldpresset rapsolie om dagen i det store kornlager på Karlslyst. Olien gik til fyrings formål og eksport til tyske lastbiler, da de ikke kendte til afgift som i DK. Skråen gik til stokerfyr eller foder. Priserne på rapsfrøene blev for gode til det kunne svare sig at fortsætte samtidig med kansler Merkel, fandt ud af at sætte afgifter på. Herved forsvandt konkurrenceevnen.

4. generation

I 2014 kom sønnen Allan Richard Wieck-Hansen med i driften, samt løse. Allan er uddannet elektriker og nåede 9 år i dette job, før han valgte at prøve familiebruget. Allan har efterfølgende også taget en landbrugsuddannelse fra Bygholm landbrugsskole, efterfølgende med overbygning som driftsleder. I 2015 overtog han halvdel af Karlslyst, og i 2020 den anden halvdel. Samtidig erhvervede han nabogården, Hestehaven, med 65 ha, hvor

han bor i dag, sammen med kæresten Heidi Skovgård Hansen, der også er færdig uddannet landmand fra Bygholm Landbrugsskole

Drift

På Karlslyst drives der nu 192 ha agerjord og 30 ha skov, hvor jagten er bortforpagtet. Der er en stor produktion af læggekartofler, der er fire år imellem der dyrkes læggekartofler på samme mark og fremmer et godt sædskifte på den måde. Ellers er det planteavl med raps, hestebønner, hvede, byg og havre.

Allan har senere indgået kontrakt om specialproduktion af slagtekyllinger til HkSchan, der markedsføre sig med Rose Poultry varemærket, hvor det tages særlig hensyn til dyrevelfærden, bl. a. ved at der tildeles 20 stk. 10 kg baller hø, som rodemateriale og så som nævnt er produktionen nu på 36.000 pr. hus. Der opnås 8,7 rotationer pr. år. Kylling møget dækker gårdens behov af P & K, således der kun er behov for tildeling af N om foråret.

Der er således nu 5 gårde med hvert sit stuehus og 2 medhjælperboliger på Karlslyst, altså 7 boliger, som er opdateret med isolering og moderne installationer, hvor der fyres med halm eller træpiller i silo. Her haves gode erfaringer med lange lejemål.

Bygninger der ikke er bevaringsværdige er væk og de øvrige er gjort egnede til erhvervsudlejning, der også er stabile med lange lejemål.

Beldringe ved Præstø

Af Vagn Boberg Nielsen, Vordingborg.

Beldringe ejes af Marie Sidonie Jebsen.

Beldringe er en gammel sædegård nævnt første gang i 1360. Den var da ejet af Joseph Nielsen (Linde-Blad. Den var også nævnt i Roskildebispens Jordebog i 1370 sammen med Lekkende og Vallebogården i Ø. Egesborg Sogn. Det tyder på at Roskilde Domkirke måske var med-ejer, eller at der skulle betales afgifter til denne.

Ejere af Beldringe:

1360-1421: Joseph Nielsen (Linde-)Blad

1421-1457: Tage Josephsen Lindeblad. Han havde et lindeblad i sit våben.

1457-1473: Anders Jensen Basse.

1473-1485: Morten Andersen Basse (og broderen Christen A. Basse).

1485-1512: Dorte Christoffersdatter Basse og manden Jacob Jeppesen Ravensberg.

1512-1522: Anne Jacobsdatter Ravensberg. Hun blev gift med Joachim Beck. Beldringe medgift.

1522-1572: Joachim Beck. Ligger begravet i Beldringe Kirke. Nuværende hovedbygning opførtes i 1561

1572-1590: Albert Joachimsen Beck. Han var i svensk krigsfangenskab i 1563. Gift med Karen Galt.

1590-1607: Lave Joachimsen Beck. Gift med Agathe Grube. Gav i 1603 klokke til Beldringe Kirke.

1607-1621: Jacob Lavesen Beck. Gift med Anne Christensd. og Hille Marsvin. Gav dåbsfad til Beldringe Kirke. Beck-familien havde Beldringe i 100 år; men så ville kong Chr. d. 4. føje Beldringe til sin vildtbane. Jacob Beck fik i stedet Gladsaxe Slot i Skåne.

1621-1648: Christian 4. Beldringe landsby, præstegård og "degnebol" blev revet ned.

1648-1670: Frederik 3.

1670- 1708(15): Prins Jørgen.

1715-1774: Vordingborg Ryttergods.

1774- 1820: Frederik Sophus Raben.

1820- 1870: Carl Vilhelm Raben-Levetzau. Gift m. Julia A. Bornemann. Han var Legationssekret i Haag

1870- 1888; Enke Fru Raben-Levetzau.

1888- 1931: Frederik Christoffer Otto Raben Levetzau. Udenrigsminister 1905-08 hos I. C. Christensen.

1931- 1992: Johan Otto Raben- Levetzau.

1992- 1993: Nina Raben- Levetzau.

1993- 2020: Beldringe Gods Aps. Einar Dissing medejer

1993- 2010

2020- : Marie Sidonie Jebsen

Navnet

Navnet Beldringe stammer sandsynligvis fra jernalderen fra før år 800; men om det kun har været landsbyen Beldringe, der har eksisteret sammen med de andre "inger" Faksinge og Skibinge, eller der har været et slot vides ikke. Endelsen "inge" betyder lysning.

Bebyggelsen

I 1360 var der i hvert fald en gård eller et slot ved Beldringe. Det må have været af bindingsværk. En forløber kan have været et slot på det lidt sydligere Bøgebjerg, hvor der er fundet murrester i 1808.

Der har været et nært samspil med Beldringe Kirke, der i 1504 blev foræret til klosteret på Klosterbakken i Præstø af Kong Hans. Ved reformationen i 1536 kom Beldringe Kirke til Beldringe.

I 1556 fik Joachim Beck tilladelse til at bruge det øde kapel (kirke) i Risby ved Bårse til reparation af Beldringe Kirke. Der var vist nok rigtig mange sten til overs, så Joachim Beck fik opført det nuværende stenhus i 1561. Der blev suppleret med kridtsten, så det blev bygget i den nuværende byggestil med skiftende kridt- og teglskifter, lige som Mølleporten i Stege. Det blev med teglhængt heltag og røde vingetegl.

I kælderetagen er murtykkelsen 75 cm, i stueetagen er den 60 cm. og på 1. sal er den 55 cm. Der var 2 voldgrave hele vejen rundt om Beldringe. Den inderste lå tæt på hovedbygningen, der var en gammel bro på 2 stenpiller og på et tidspunkt en vindebro. I 1875 var begge voldgrave endnu bevaret og man kan godt ane dem stadigvæk. Den inderste blev jævnet i 1929 af baron Johan O. Raben- Levetzau, da han gravede den østlige mere ud, og han fyldte det over i den vestlige. I den østlige blev etableret en udendørs swimmingpool, som er der endnu.

Ved Christian d. 4.s overtagelse skete der en del. Landsbyen Beldringe blev nedlagt. Den bestod af 11 gårde. De blev nedlagt, det blev præstegården og "degnebolet" også. Beldringe Kirke blev anneksskirke til Bårse Kirke.

Så nu var der kun kirken og hovedgården tilbage. Om der altid har været en hovedgård vides ikke.

Det kan have været en forvokset gøgeunge i landsbyen. Nu havde "gøgeungen" i hvert fald fået smidt de andre gårde ud af reden.

Residens

Chr. d. 4. gav besked på, at præstegården og landsbyen skulle ryddes for indbo og dyr, så skulle bygningerne rives ned, og dernæst skulle beboerne genhuses. Han beordrede en kostald på 32 fag bygget. Hovedbygningen skulle sættes i stand, og kongens stue med kamin skulle indrettes. Kongen lagde 32 gårde fra Tryggevælde len, heraf sandsynligvis også 14 af Skibinges 23 gårde til Beldringe. De 9 hørte til i forvejen.

Palle Rosenkrantz stod for det praktiske og landbrugs-mæssige for kongen. I 1628 forpagtedes avlsgården ud til Wulf von Buchwald og senere til Jørgen Schultz.

Portfløjen ved Beldringe. Foto Wikipedia

I 1638 bliver Frederik Reedtz forpagter og dermed fast beboer på Beldringe.

Under svenskekrigene blev Beldringe besat og raseret meget. Der var en østfløj og en vestfløj til hovedbygningen; men de blev næsten ødelagt af svenskerne og senere i 1710 revet helt ned.

I 1662 blev Frederik d. 3. s uægte søn Ulrik Frederik Gyldenløve amtmand i Vordingborg Amt. Han var gift med Marie Grubbe. De havde bopæl på Beldringe; men flyttede i 1664 til Norge, da Ulrik Gyldenløve skulle være statholder i Norge.

Marie Grubbe vendte sandsynligvis tilbage til Sydsjælland efter et par ægteskaber mere, og efter at hun havde været færgeskone ved Grønsund på Falster.

Hendes daværende mand Søfren Søfrensen Møller var blevet idømt 3 år i jern på Bremerholm for en mordsigelse. Det var der ellers ikke mange der overlevede; men tilsyneladende blev han bådmand og fisker i Ugledigesøerne. Marie Grubbe døde i Ugledige i 1717.

Jens Lauridsen (senere Nysø) forpagtede Vordingborg Gods og dermed også Beldringe af Ulrik Gyldenløve. Frederik d. 3. havde lånt så mange penge, at Jens Lauridsen ikke skulle betale forpagtningsafgift i 6 år for hele Vordingborg Gods. Jungshoved Gods hørte på det tidspunkt ikke til godset. Det gjorde det først, da Prins Jørgen i 1671 mageskiftede Torbenfeld med Jungshoved, så det blev lagt under Vordingborg.

Prins Jørgen boede på Vordingborg Slot; men har nok haft en skriver eller godsforvalter boende på Beldringe. Prins Jørgen, der var Fr. d. 3.s yngste søn, blev i 1683 gift med den senere dronning Anne af England og Skotland, og måtte dermed flytte til England.

Han måtte derfor have andre til at bestyre sit gods. Det var ofte amtmanden over Vordingborg Amt; men omkring år 1700, var det "den gode Plessen", Christian Siegfried von Plessen der blev bestyrer.

Plessen var god ved bønderne og indførte i samarbejde med Prins Jørgen en del nye dyrkningsmetoder, bl.a. med dyrkning af æbler. På Beldringe har der også været æbleplantager med egen plantemester. Han anlagde også haveanlæg omkring Beldringe.

Da prins Jørgen døde forærede dronning Anne Christian Siegfried v. Plessen et portræt af hende selv besat af diamanter til en værdi af 40 millioner "nutidskroner" som tak. Von Plessen passede godset de næste 7 år, mens godset var under afvikling og overgik til Vordingborg Ryttergods i kongens besiddelse.

Krongods

I 1720 blev der mod vest bygget et bryggerhus med en bageovn.

Kongens embedsmænd kom til at bo på Vordingborg Slot med amtmanden for Vordingborg Amt i spidsen; Men den daglige leder, regimentsskriveren boede i Næstved. Kon-

Hovedbygningen opført o. 1560. Foto Danske Herregård

gen var da ret hurtigt nødt til at ansætte en ny med bopæl på Beldringe. Hans Swane blev øverste administrator på godset i 1722 Han blev i 1741 afløst som regimentsskriver af bondesønnen Johannes Jacobsen. Han blev udnævnt til Kongelig Majestæts Cancelliråd. Han døde i 1761, og blev afløst af broderen Børge Jacobsen, der havde været hans fuldmægtig. Han var regimentsskriver til ryttergodsets salg i 1775.

Reform

I 1771 havde regeringen og Struense ansat Thorkel Baden som Inspektør på Beldringe. Han skulle undersøge om ryttergodserne kunne sælges eller bortforpagtes i nogle mindre parceller. Forsøget gik ikke så godt. Bønderne var forarmet siden kvægsygen. Der var ikke så mange, der havde råd til hverken at købe eller forpagte. Beldringe blev opdelt i 10 parceller. Der blev ikke solgt nogen. Baden måtte selv forpagte 7 af dem. 1. parcel - Christiansminde, blev forpagtet af hans fuldmægtig Anders Fischer og 2. parcel - Bellevue, af købmand Wesendunch i Præstø.

Salget

Struense blev henrettet i 1772, og regeringen fik en ny politik vedrørende ryttergodserne. Nu skulle de sælges. Vordingborg Ryttergods blev delt i 12 godser og solgt på auktion i 1774.

Raben-Levetzau

Frederik Sophus Raben købte Beldringe og Lekkende. Han måtte tage hensyn til de 2 små forpagtninger; men Baden afstod sine forpagtninger. Beldringe blev sat i stand til bolig til F. Raben og hans familie. Der blev sat nye vinduer i. Nogle af dem blev flyttet og rettet ind. Der blev også foretaget en større istandsættelse indvendig. Han dræned jorden og plantede læbælter.

Parcellerne Bellevue og Christiansminde blev bevaret. Christiansminde var i 1801 ejet af Peder Hansen. På Bellevue boede enken Stine Grippenfeldt med 2 tjenestepiger, 1 avlskarl og 2 voksne karle. På Beldringe blev laden bygget i 1806. Den er stadig bevaret og fredet.

Frederik Raben døde i 1820. Sønnen Carl V. Raben-Levetzau overtog Beldringe; men i 1834 boede den gamle enkefrue med sine 5 ugifte døtre på 40- 54 år og sin

ugifte søn Josias Raben-Levetzau, der på det tidspunkt var blevet ejer af Lekkende. Beldringes ejer Carl V. Raben-Levetzau og hans kone Julia Adelaide født Bornemann boede på Bellevue, som de havde overtaget driften af. Bellevue var på 119 ha, heraf 61 ha. skov.

Parcellen Christiansminde ejedes af pens. løjtnant Faith; men i 1839 sker der noget forfærdeligt. Christiansminde brænder en januarnat og alle 5 beboere brænder inde. Den bliver aldrig genopført og jorden kommer under Beldringe i 1870.

I 1840 har ejerparret forlagt resistensen til Maderia på grund af klimatiske problemer. Hovedbygningen på Bellevue i italiensk villastil var vist ellers færdig i 1849. I 1850 boede de i det Raben-Levetzauseke Palæ i København. Han havde været medlem af Stænderforsamlingen. Da Carl V. Raben-Levetzau dør i 1870, fortsætter enkefruen; men Carls broder Josias på Lekkende arvede tilsyneladende Beldringe i 1872. Julia og Carl dør barnløse og efter dem oprettes Den Raben-Levetzauseke Fond: Til bedste for videnskab og kunst. Legaterne kan fortsat søges.

I 1888 overtager Josias søn, Frederik C. O. Raben-Levetzau den. Hovedbygningen bliver i 1875 renoveret med gavle og en del nye kviste i renæssancestil.

I 1891 bygges nye kostalde, så der nu er plads til 58 + 32 + 21 kreaturer; men i 1910 brænder staldene, og der opføres nye stalde. Samtidig fjernes renæssancegavle- og kviste. Oprindelig byggestil var tilbage. Ved folketællingen i 1901 var der godsforvalter, forpagter, ladefoged, en del daglejere, 8 karle (5 født i Sverige), 4 mejeripiger (2 født i Sverige) og 10 andre tjenestefolk.

Dette folkeliv er for øvrigt beskrevet godt i Bille Augusts film: Pelle Erobreren, der delvist er optaget på Beldringe, Hvor de flotte kælderregioner kom til sin ret.

Frederik Raben-Levetzau. havde været ansat som legationssekretær i udenrigstjenesten i Haag. I 1905- 08 blev han udenrigsminister i I. C. Christensens venstreministerium uden at være venstremand.

I forbindelse med lensaflysningen i 1920-erne blev Beldringe Ladegård på Bøgebjergvej 3, udstykket i parcel-liststeder.

Hans søn Johan Otto Raben-Levetzau overtog Beldringe i 1931. Johan havde været i U. S. A. Han var inspireret af det, hvilket han brugte i sin renovering af hovedbygningen, bl. a. blev der etableret et blåt badeværelse og den udendørs swimmingpool. Begge dele er der endnu, selv om hovedbygningen blev gennemrenoveret i 1985, da Johans datter Nina kaldet Vicky flyttede ind sammen svigersønnen Lars Stumpe. Johan Raben-Levetzau flyttede fra Beldringe i 1944 til Ålholm, som han var blevet ejer.

Efter Raben-Levetzau

Ejer fra 1993: Beldringe Gods Aps., der driver Beldringe som almindeligt land- og skovbrug. Der er et tilliggende på 430 ha 100 ha er skov og 330 ha er landbrug med korn, frø, sukkerroer og våde enge. Jagten har været lejet ud siden 1993.

Ejer 2020: Marie Sidonie Jebsen. Tidligere medejer i Beldringe Gods APS Ted Kallehave, Liliendal har forpagtet jorden.

Kilder:

Trap Danmark, Wikipedia, folketællinger og Præstø Lokalarkiv.

Et hestehoved foran 2

Forvalter på Idagaard fra 1. november 1953 til 31. oktober 1954

I Slægtsgårdsbladet nr. 460 bragtes artiklen "Et hestehoved foran", hvor Erling Svendsen fortalte om sine oplevelser som landvæsenselev på Idagård hos inspektør Lauritz Bramsen. Senere blev han forvalter på Idagård, og det beretter han om i denne artikel.

Efter aftjent værnepligt som sergent tiltrådte jeg 1. november 1953 pladsen som forvalter på Idagaard, hvor der stort set var det samme mandskab som under min elevtid: 12 elever, fem husmænd, to traktorførere, en fodermester, en staldmester, en gartner og to røgttere. Hertil stuepige og kokkepige samt barnepige til Frida og Laurits Bramsens børn: Ida, Otto og Anders.

Det skulle blive det værste høstår, jeg nogensinde skulle opleve, nemlig sommeren 1954.

Det var noget af et show at styre rundt med i forhold til en deling soldater, som alle næsten skal udføre det samme arbejde. Her skulle alle lave noget forskelligt.

Det var spændende og interessant. Hver aften kl. 19 skulle jeg stille på Bramsens kontor og komme med udspil til næste dags arbejder for traktorførere, elever og husmænd. Staldfolkene, især fodermesteren, kaldet Mester Foder, havde deres rutiner, og dem havde jeg et godt forhold til, bl.a. fordi jeg hver aften efter fyraften kontaktede dem for at høre, hvad de havde af ønsker for næste dag.

Ved planlægningsmødet om aftenen sluttede jeg med en skriftlig arbejdsplan for næste dag.

Somme tider opstod det værst tænkelige scenarie den følgende morgen ca. 5 minutter før arbejdstid, når jeg var på vej i stalden for at sætte i arbejde, og når så Bramsen med sin stok vinkede fra hovedtrappen. Så vidste jeg, at der var ændringer i planerne fra aftenen før, og det var jo ikke lige sagen på dét tidspunkt.

Bramsen forlangte jo, at man præcis til tiden rykkede ud med hestene selet op og kusken siddet op inde i stalden.

En enkelt gang gik der kuk i udrykningen, fordi Bramsen ændrede planer i sidste øjeblik. Der fik jeg for alvor brug for min handlekraft og snarrådighed, som jeg havde lært i Forsvaret.

Faste rutiner

Månederne indtil jul gik med de sædvanlige rutinearbejder, tage roer op med hånden, køre dem sammen og til roetoget i Landsgrav, samle roetop til ensilage, både fra vores egne marker og fra Kastbjerggaarden i Skovse og fra Valdemarskilde.

Gartneren forestod optag af rød- og hvidkål fra ca. 16 tønder land. De blev indlagt i kartoffelkælderen og overdrysset med et brunt pulver for at kunne holde sig bedre. Kålene, især rødkålene, blev klargjort af gartneren og en dame fra byen, Rita hed hun. Der skulle ca. 30 rammer afsted hver uge til auktion hos GASA i Slagelse. Rødkålene skulle jo gerne være afsat inden jul.

Intet gik til spilde

De 10 tønder land kartofler, som også var lagt ind i kælderen, var det år usælgelige. De blev i januar læsset med håndkraft og kørt ud i en halvtømt ensilagekule, og der blev rekvireret et dampanlæg, som ved hjælp af nogle rør indstukket i

kartoflerne blev kogt og ensileret til grisene. Det siges at være et godt foder til goldsøer.

Alt kålaffaldet blev kastet ind til goldsøerne, som bl.a. gik ude hele året rundt, for som Bramsen sagde "at blive hærdet".

Alt på gården blev udnyttet, også de menneskelige ressourcer. Alle ansatte var absolut på laveste løntrin. Bramsen var stadig ansat på de tidligere vilkår, nemlig en procentdel af omsætningen – ikke af overskuddet. Det gav ham jo en god indtægt, som han jo naturligvis kunne bruge bl.a. på fødegården ved Kolding og andre steder.

Der skulle også køres staldgødning ud, og den mødding var stor og indeholdt også gødningen fra ca. 100 grise-søer. Jeg fik chefen overtalt til at leje en læssemaskine, som læssede møget på vognene. Der skulle trods alt køres ca. 150 læs ud, og det varede normalt otte arbejdsdage. Det kunne vi så gøre på fire dage, idet vi nu kunne sætte det dobbelte antal vogne på, og vi skulle så "kun" sprede det i marken med håndkraft.

Hvad gemte sig under de døde høns

Elevbygningen, som vi boede i, var blevet istandsat, og der blev bl.a. installeret et badeværelse med varmt og koldt vand. Det var rigtig dejligt og et stort fremskridt set med vore øjne, men meget nødvendigt. Og der kom nye senge – eller "sovebrikse", så nu blev det et meget bedre sted at hvile vore trætte kroppe. Nu manglede kun udskiftning af dynerne, som var fyldt med døde høns.

At det dog ikke alt sammen var døde høns, fik vi at se en søndag, hvor de hjemmeværende elever traditionelt kl. 9.00 omklædt skulle spise morgenmad i spisestuen hos familien Bramsen. Bramsen spurgte, om alle var mødt, og da man ikke må lyve, sagde vi, som sandt var, at Kresten og Bodil var hjemme, men at vi ikke vidste, hvor de var. Bodil boede på et pigeværelse i hovedbygningen, og Kresten havde sit værelse i elevbygningen.

Vi fik nu besked på at hente Kresten, og fru Bramsen ville så kalde på Bodil.

Der blev banket på Krestens dør, og ingen svarede, og så troede man, at ingen var hjemme. Døren blev åbnet, og ud af sengen sprang Kresten i Adamskostume, og i sengen lå Bodil i tilsvarende påklædning – eller mangel på samme. Men tak skal du ha!

Kresten kom til at flå dynen i stykker, så i løbet af et splitsekund var hele værelser fyldt med dun. Sikken en redelighed.

Bramsen var langmodig og sagde, at de denne søndag ikke skulle møde op til morgenmaden og andagten i spisestuen, og de fik begge lov at blive i pladsen tiden ud.

Idagård.

De var så forfærdelig forelskede og blev kort efter tiden på Idagaard gift og overtog hans forældres gård i Vendsyssel.

Opbyggelige fridage

De årlige, ugelange, kristne møder på Liselund var eleverne tvangsindlagt til. De skulle møde op, ellers var det i arbejde. Alle deltog derfor, for det blev jo en slags fridage. Liselund, som ligger i Slotsalleen i Slagelse, har altid tiltrukket mange mennesker til deres møder og gør det stadigvæk. Det var jo kærkomment for eleverne at få fridage, da det daglige, fysiske arbejde var temmelig krævende.

Masser af lugearbejde

Jeg havde købt en motorcykel, mens jeg var sergent i Holbæk, en hvid Nimbus. Den fik jeg meget glæde af på Idagaard. Vi havde jo altid arbejder i gang flere forskellige steder. Jeg var den første forvalter, der havde motor-køretøj, og det var jo en klar fordel for Bramsen, at jeg kunne komme hurtigt rundt til de forskellige steder, hvor der blev arbejdet, men om han ville betale lidt til benzinen? Nej. Det kunne der aldeles ikke være tale om. Jeg kunne jo bare gå rundt!

Idagaard havde vi temmelig mange rækkeafgrøder, som dels skulle radrenses og dels håndluges. Det var en pestilens, især for eleverne, idet husmændene sjældent var med.

Disse dage med håndlugning med hakkejern var altid ledet af underforvalteren, en vis Jens Chr. Lei fra Sønderjylland, for øvrigt en dejlig fyr, som jeg snakkede meget med, idet han bl.a. kendte morbror Andres (ham med grusgraven).

Man gik altid i kileform, når man hakkede, idet Lei gik foran og satte kadencen, og når han ofte var 4-5 m foran, vendte han tilbage til de andre i rækken og rettede dem, for så at indtage sin førerplads igen.

Hvor eleverne dog hadede dette lugearbejde af et godt hjerte, og der var nogen, hvis hakke eller blad altid var i stykker. Så kunne man gå hjem og få en anden hakke. Men vi fandt hurtigt ud af disse krumspring, så vi tog tre ekstra hakker med i marken.

Øv, sagde de så.

Efter tørke kommer ...

Forsommeren 1954 var meget tør. Engrapgræsset i banemarken var ved at gå ud på grund af tørke. Bramsen entreerede med vognmand Oluf Larsen om at køre vand ud på marken og lukke det ud på bakketoppene, og det løb så ned over marken, men det meste fordampede, så det fik vi ikke meget ud af.

Så kom høsten. Gud bedre det. Jeg fik overtalt Bramsen til at købe en mejetærsker, en bugseret 6 fods Thermænius med påbygget Volvomotor til at trække tærskværket. Det var helt fantastisk. Vi fik også en helt ny, fransk McCor-

mick 8 fods traktorbinder med dobbelt tvillinghjul. Vi havde en McCormick i forvejen.

Tre slåmaskiner skårlagde 26 tønder land rødsvingel på Eksercerpladsen ved Parcelgaarden, lige som engrapgræsset på banemarken blev skårlagt. Og så blev det bare regnvejr. Næsten hver dag fik vi regn.

Dengang havde vi ikke skårløftere, så hver formiddag, når solen skinnede, var 12 mand ude med forke og løftede rødsvingelskårene for at forsøge at tærse dem om eftermiddagen.

Jeep-Poul fra Jeep Centralen i Skælskør havde tre mejetærskere stående på marken med presenning over. Førerne kom hver dag i 14 dage. De tog presenninger af ca. kl. 11.00, spiste deres madpakker og skulle starte tærskningen kl. 12.00, og ca. kl. 12.30 stod regnen ned i stænger igen.

Hele høsten druknede

Summa summarum. Det hele rådnede op. Der var simpelthen kun rådne klatter tilbage. Kornet skulle mejes med selvbinder, det var for meget at satse på, at denne Thermænius skulle tærse korn!

W6'eren, som skulle trække den nye selvbinder, kørte bare fast hele tiden i den første bygmark, vi skulle høste. Der stod vand alle vegne

Bramsen rev sig igen og købte en Farmall-M Diesel, og jeg anbefalede ham at købe den med spadeklør i tre rækker. Så kunne den vel for pokker trække binderen igennem. Men nej. Den kørte også fast i de våde marker, hvor der stod vand mange steder.

Vi skulle også høste for slotsforpagter Marius Christensen. Det havde Bramsen lovet ham, og hans marker var lige så våde.

En gang imellem var vi kørt så fast med vore høstmaskiner, at vi måtte have Falck ud for at trække os op. Falck måtte have taljeblokke i wiren for at få os op. Taljeblokke giver udveksling i trækket og dermed mere kraft i trækket. Alt udlæg blev ødelagt af de mange spor af maskiner og traktorer. Sporene var dybere end plovfurur. Vores 13 tønder land med radisefrø blev med hiv og sving mejet med binder og opstillet i hobe med fire neg i hver og bundet om med selvbinderbånd. Det blev kørt hjem og tærsket en frostdag sidst i oktober. Da kunne jorden nemlig bære traktor og vogne.

Hårdt arbejde gav muskler

Der var selvsagt store tab på denne høst, og vi havde jo ikke meget med tørrerier i landbruget. Vi havde dog et meget lille plantørteri til havefrøet, men vi skulle bære sækkene ind og hælde kornet ud, og efter tørringen skulle det skovles op i sække igen, så meget korn blev ødelagt. En del af vores korn blev kørt ind til købmandsgården Aage Erslev i Slotsgade og tørret, men det var et kæmpe arbejde med alle disse sække.

Til gengæld gav det muskler til ”drengene”, som Bramsen sagde, og de kunne sandelig finde sengen om aftenen. Nogle af dem var kun 17 år, men stort set robuste folk, gårdmandssønner, mest fra Nordjylland.

Præcis, som da jeg var elev på Idagaard, skulle eleverne skrive dagbog og timeregnskab, og hver måned skulle bøgerne afleveres op til en weekend, således at Bramsen assisteret af forvalteren kunne gennemgå bøgerne og komme med ros og ris til bogførerne.

Der var ikke ret mange, der gjorde noget ved det, men enkelte af dem førte vældig fine bøger.

Den bedste i hvert hold fik en præmie, en bog om stifteren af Pajbergfonden, Jens Hvidberg, som bl.a. ejede Idagaard og Hunsballe Frøelskab.

Frugt skal behandles nænsomt

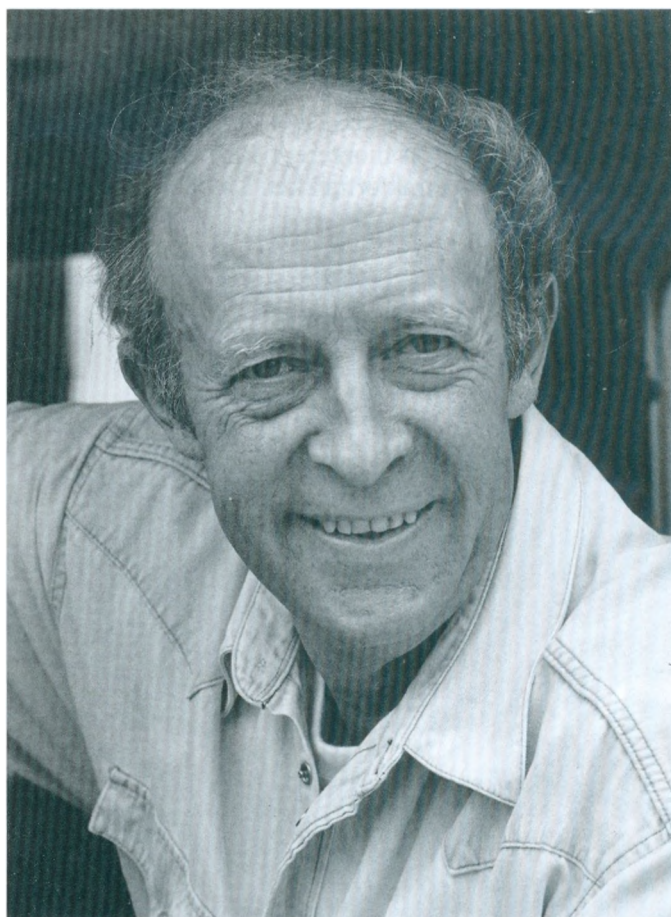
På Idagaard havde vi en otte tønder land stor frugtplantage, som blev plantet i min elevtid. Under æblehøsten i september-oktober havde gartneren altid to elever til at hjælpe med plukningen. De havde en 1-akslet, lav vogn til at køre frugten hjem i den nye frugtkælder.

Det blev gjort meget seriøst og med nænsomhed. Men en dag, Bramsen var i byen, gik det dog galt: En lille, grå Ferguson var forspændt vognen. Når vognen var læsset, var der vistnok 28 kasser frugt, 4 i højden, og med et sådant læs skulle de to elever hver især prøve, hvor hurtigt de kunne komme fra den ene ende af plantagen til den anden, og selvfølgelig stod Bramsen pludselig ved siden af, da hele læsset væltede.

Ups. Mage til skideballe, som de fik, skulle man lede længe efter. Han bandede dog ikke.

Havnearbejdere i marken

Vi havde 30 tønder land med plantet roefrø, som selvfølgelig på et tidspunkt skulle høstes. Det foregik på den måde, at roefrøet blev skåret af med et segl med håndkraft og lagt i bunker i ca. negstørrelse for derefter at blive stil-

Erling Svendsen født 1931. Overtog som 25-årig Nysøgaard ved Hvalsø, hvor han specialiserede sig i frøavl, kørte maskinstation og opbyggede en hjortefarm.

let op i hobe med fire neg i hver. Der blev så bundet om dem med selvbinderbånd, således at de ikke væltede.

Bramsen hyrede 30 havnearbejdere fra Korsør til arbejdet med afskæringen. De fik hver en række, og når de kom til enden, fik de en ny, og det var på såkaldt akkord. Underforvalteren gik hos dem hele dagen, målte op og skrev op for de enkelte, hvor mange meter, de havde skåret. Og gud nåde og trøste ham, hvis ikke han målte rigtigt. Så skulle han lytte til et vandfald af ukvemsord fra disse havnearbejdere, og der var nogle rigtig hårde hunde imellem.

På 10.-dagen var de færdige ca. kl. 11.00, og Lei spæned hjem til mig med regnskaberne, som var grundigt gennemarbejdet, og et øjeblik efter troppede de første op for at få deres lønning.

Jeg vil indrømme, at jeg var lidt nervøs for ballade. Bramsen havde advaret mig forinden. Året før var der meget ballade, som endte i fagforeningen. Nu var det hele overstået på ca. en halv time, og det var gået gnidningsløst, så Lei fik et gevaldigt skulderklap, og jeg tørrede den kolde sved af panden.

Egne skærver til vej

En mobil stenkuser cirkulerede mellem de store gårde på Vestsjælland: Valdbygård, Nordruplund, Valdemarskilde, Lille Frederikslund, Charlottedal, Falkensteens, Idagaard osv.

Vi havde jo temmelig meget markvej at vedligeholde, og da det blev vores tur, blev den hentet af en traktor, som også trak den via en flad hovedrem, når vi knuste sten. Vi kørte så ud til vore stenkuser rundt om i marken. Her læssede vi markstenene op i knuseren med en stengreb og/eller med hånden.

Det var meget tungt arbejde, og vi havde den kun i få dage, da den skulle videre. Stenene blev så knust i kæberne på maskinen, hvoraf den ene var fastmonteret, og den anden kæbe var monteret på en excentrisk aksel, som bevæger sig via traktortrækket. Kæberne er monteret

på en sådan måde, at de danner en tragt, således at de sten, der bliver lagt i maskinen, synker længere og længere ned, efterhånden som de bliver knust, og falder nedefter. De største sten er ca. 50 mm, og alle størrelser nedefter.

Dette færdige materiale er perfekt til anlæggelse og reparation af markveje. Flytning af sten og det bearbejdede materiale forgik med håndkraft og en "Lysbro læssegrab" (stengreb). Husk, at læssegrabben til traktorer var ikke opfundet.

Jakkesæt til flere år

Et skrædderfirma i Odense, Carl S. Lottrup, tog i flere år rundt på de store, danske gårde og anbefalede sig med at sy tøj til de ansatte og for øvrigt også til godsejere/forpagtere.

Det indfandt sig også på Idagaard og var der en hel weekend, hvor næsten alle fik taget mål til tøj, jakke og benklæder m.m.

Det var en større forestilling. Vi var jo mange, inklusiv forvalter og inspektør. I elevbygningen var der en dagligstue, hvor vi alle var samlet i dagens anledning, og der blev grinet temmelig meget, når vi så enkeltvis trådte frem og skulle have taget mål.

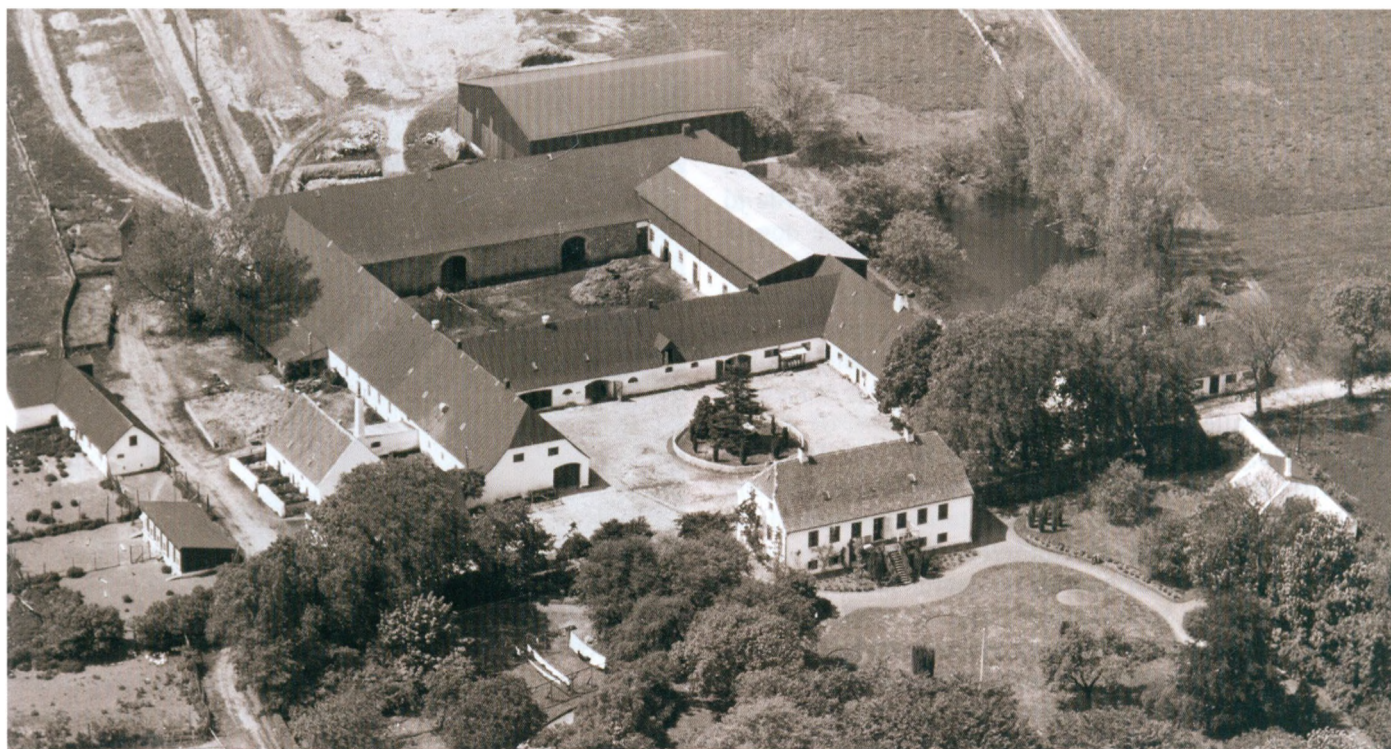
Der var ikke mange, som ikke skulle have syet tøj. Jo, nordjyderne var meget tilbageholdne.

Jeg selv fik syet en habit: Jakke med to par bukser, hvor det ene var såkaldte ridebukser. Det var sandfarvet – og, syntes jeg selv, flot! Jeg havde faktisk tøj nok i flere år i det sæt.

Det var godt syet, og stoffet var af en god kvalitet. Lottrup var kendt på de store gårde over hele landet, og havde et godt rygte.

Der var også en herregårdsfotograf, der tog rundt på de store gårde og fotograferede. Alle ansatte, alle heste og traktorer, gårdhunde og selvfølgelig ejerne/forpagtere/inspektører blev linet op foran slottet/hovedbygningen. Og så blev der taget billeder.

Idagård.

Majestæten 50 år som regent

Vi fejrer i år majestæten 50-års jubilæum, som regent. Det er mange år, men det er også forudsætningen for at blive husket som en stor monark.

Foto: Wikipedia

Christian IV

Det hører til almindelig børnelærdom, at kong Christian den Fjerde var den længst siddende konge, nemlig 60 år. Han sad som konge fra faderen, Frederik den Andens døde 1588, til sin egen død i 1648. Han var 11 årgammel, da han blev konge, og han kunne bære titlen, men ikke varetage forpligtelserne. Rigsrådet sammensatte en formynderregering bestående af kansler Niels Kaas, rentemester Christopher Valkendorf, rigsadmiral Peder Munk og rigsråd Jørgen Rosenkrantz.

Da Niels Kaas dør i 1594 og han overdrager nøglerne til kronregaliernes opbevaringssted til prinsen. Den 29. august 1596 kronedes prinsen i Vor Frue Kirke i København, og dermed havde han overtaget regeringsførelsen. Christian den Fjerde regeringstid var 52 år.

Frederik VI

Anderledes er det med kong Frederik den Sjette. Han efterfulgte faderen, Christian den Syvende i 1808. Kongen var neurotisk og derfor gennemførtes i 1784 en omplacering af magten, så den 16-årige prins kunne regere landet. Han havde ikke kongemagten, f.eks. kunne han ikke ændre på ordensvæsenet. Frederik den Sjette forvaltede landet i 55 år, og dermed den længst regerende monark.

Margrethe I

Om 5 år kan vi fejre dronningens jubilæum og markere, at her har vi den længst siddende monark i Danmark.

Dronning Margrethe fik nr. 2. Og det var fordi statsministeriet ikke var forberedt på tronskiftet.

Kong Christopher den Første, (1252-1259) blev ifølge traditionen forgiven, da han gik til alters i Ribe domkirke. Han 10 år gamle søn, Erik 5. Klipping blev konge, men moderen styrede landet. Enkedronningen Margrethe Sambiria, var fra Pommern.

Margrethe Sambiria var regerende fyrste fra 1259 til 1264.

Den regent, som vi kalder Margrethe den Første overtog ledelsen efter faderen Valdemar Atterdag, men hun styrede på vegne af sønnen Oluf, der står som konge fra 1375 til 1387. Han døde 17 år gammel, så moderen varetog regeringens førelse. I 1397 blev Erik af Pommern kronet i Kalmar, men han fik først noget at skulle have sagt, da tanten var død i 1412. Dronning Margrethe var regent i eget navn i 10 år, men stod for styret i 37 år.

Vi har haft to dronning Margrethe før den nuværende, så majestæten burde være nr. 3, men glemt alt om nummeret, vi ved allesammen hvem Dronning Margrethe er.

OGN

M E D L E M M E R

Lone Stenteshøj Nielsen
"Stenteshøj"
Svendstrup Strandvej 4
5500 Middelfart

Niels Henrik Damgaard Andersen
Oppelstrupvej 88
9260 Gistrup

Torben og Lisbeth Myrup
Gunderstedvej 21
9600 Aars

NYT FRA KREDSENE

Kredsens arrangementer er interessante, og alle medlemmer er velkomne til at deltage i det, der har interesse. Hvis man vil vide mere om et arrangement, så tag kontakt med formanden for den arrangerende kreds, navn og telefonnummer findes side 2. Se i øvrigt foreningens hjemmeside.

Himmerlandskredsen

Midt i sommerferien, mandag den 18. juli, var foreningen på besøg på Havnø Gods, hvor driftsleder Thomas Madsen fra HSH Agro I/S, startede med at fortælle om driften af marken og de 27 gyllebeholdere, hvor indholdet skal bruges som gødning til planterne på markerne.

Han havde god tid til vise os rundt i maskinhallerne, fordi det havde regnet om formiddagen, så høsten af græsfrø startede først dagen efter.

Da vi havde set bygningerne fra forskellige tidsaldrer, med moderne maskiner i stor størrelse, til sidst de 2 gule 40 fods mejetærskere.

Så overtog godsejer Manon Luttichau Blou rundvisningen, hvor vi gik hen i godsets have, med de fritgående høns, der er klappevenlige. Fra trappen op til hovedbygningens terrasse, fortalte hun levende om godsets historie i de sidste 95 år, hvor hendes slægt har ejet stedet.

Der er udsigt til Mariager Fjord, som ligger 150 meter, fra hovedbygningen. Hvor der sommetider er royalt besøg, som måske nyder friskbagt brød, bagt af mel fra Havnø Mølle, som vi kunne se fra bunden af haven.

Så gik turen videre til Havnø Skovbegravelsesplads, som er en ca. 2 ha stor Bøgelund, hvor træerne har hvert sit nummerskilt. Det gør, at efterladte nemmere kan finde træet, hvor deres afdøde familiemedlemmer er stedt til hvile. Man kan købe en enkelt plads, eller to og det er også muligt at købe et familiegravsted, urnerne bliver placeret rundt om træerne.

Da vi havde trukket lidt frisk luft ude ved fjorden, var det tiden at finde bilerne igen, så vi kunne komme på Færgetroen Hadsund, hvor der ventede flødeskumslagkage og petitfour, samt kaffe/te og masser af frisk vand, da solen varmede ind ad vinduerne, inden solnedgangen kunne nydes over Mariager Fjord.

Vi var 46 deltagere til en aften med mange indtryk.

Mads P. Christensen

Lolland-Falsterkredsen

Den 6. maj 2022 havde 42 medlemmer af Lolland – Falster kreds sat hinanden stævne i

Næstved. Besøget på Herlufsholm er beskrevet i blad 473, og nu følger kredsformandens beretning om besøget på Gaunø.

Fra Herlufsholm gik turen til Gavnø, hvor frokosten blev indtaget og med efterfølgende rundvisning.

Gavnø har været en del af vores tulipanliv. Vi startede på "Bregnholt" med tulipaner i marken i 1973 og har udstillet tulipaner på Gavnø lige siden og kan derfor fejre 50 - års jubilæum til næste år.

Det var frøfirmaet Åge Petersen på Vordingborgvej i Næstved og Østifternes Haveselskab, som var initiativtager til at oprette en tulipanpark på Gavnø efter forbillede af Keukenhof i Holland. Der var både tulipanparker på Vallø ved Køge og Langesø

Hjemmesiden findes ved at skrive: Dansk Slægtsgårdsforening og derefter gå ind under: mødekalender. Er man ikke på nettet, så ring til kredsformanden, hvis navn og telefonnummer står på side 2.

på Nordfyn. Begge parker lukkede i halvfjerdsere. Gavnø har formået at følge med tiden. Der er mange andre events i løbet af året, og der er også oprettet slotsbryggeri. Ikke mindst på grund af et meget aktivt baronpar Otto og Helle Reedtz-Thott. Da vi startede, var der vel ca. 20 avlere, som udstillede. I dag kun 3-4 stykker tilbage.

Gavnø ligger ved Susåens udmunding i Karrebæk fjord ved Næstved. Gavnø betyder (øen i gabet).

Øen er på 5,6 km², hvor slottet og avlsbygninger ligger. Gavnø er beskrevet som Sankt Peders kloster i 1200-tallet og kom under kronen. Klosteret havde en vigtig strategisk placering ved indsejlingen til Suså og handelsbyen Næstved. Dronning Magrethe byggede et nonnekloster på Gavnø i 1401. Kronen solgte Gavnø i 1583. Derefter har forskellige familier ejet Gavnø, bl.a. admiral Niels Trolle til Troldholm. I 1682 kom Thott slægten ind på Gavnø. I 1700-tallet kom navnet Reedtz ind, og det er i dag Reedtz-Thott, som er nuværende ejers efternavn.

I 1961 blev Gavnø Fonden stiftet, som består af slot og park. Fonden står for vedligeholdelse med eget regnskab og indtægter fra park og slot. Helle Reedtz-Thott er direktør for Gavnø Fonden, hvis formål er at bevare Gavnø Slot og park, de historiske samlinger og kulturhistorien om perioden fra klostertiden til lensaflysningen. Gavnø har en meget stor kunst- og malerisamling som Reedtz-Thott familien har opbygget.

I 1973 arvede Otto Reedtz-Thott Gavnø gods som også omfatter Vejlgård, Tinghøjgård og Sofusminde. I alt 1200 ha agerbrug og 1000 ha skov. Der dyrkes korn, frø, roer og raps. Træ leveres til savværker og brænde til private.

Midtjysk Kreds

Den 1. august afholdt Midtjysk Kreds generalforsamling på Enghave nær Otting per Spøttrup. Jens Skytte, Aldrupgaard, Niels Møller, Koustrup i Thy, Gunhild Olesen Møller fra Mors og den tidligere slægtsgårdsejer af Enghave Christian Fly Christensen blev genvalgt til bestyrelsen. Bestyrelsen består desuden af Chresten Mads Elgaard fra Kjærgårdsholm, Poul Villumsen fra Vordegård ved Løgstrup og Anders Chr. Petersen fra Bækgården i Sønderbæk, Randers NV. Der deltog 32 i mødet.

Den nuværende ejer Jens Gudike Fly Christensen viste rundt og fortalte gårdhistorie om bl.a. oldefaderen og to karle, der en vinter for snart 100 år siden, havde udgravet en ret stor hoveddam til glæde for efterslægten, hvor der ved vores besøg svømmede en stor flok ællinger rundt. Vi besøgte maskinhuset, omgivelserne og den ret store markante have beliggende ud til offentlig vej, hvor der som et nyt tiltag blev formidlet salg af jordbær (dog ikke egen avl) og kartofler i ret stor stil. Ejeren havde efter en solid landbrugsuddannelse overtaget gården i sommeren 2008 lige før Finanskrisen brød ud og lagde da ikke skjul på at det havde været en svær start og udfordring at udbygge bedriften til den nuværende produktion af godt 21.000 slagtesvin uden sohold. Svinene var placeret på fem matrikler og ejeren mente at han

nok var den eneste i Danmark der afsatte gylle til tre forskellige biogasanlæg. Der var ansat to elever og deltidshjælp ved markbruget som omfattede 340 ha og desuden et familiesamarbejde. Familien var vært ved kaffen som vi indtog i garagen hvor der var dækket fint op med hjemmebag, blomster og masser af kulørte lamper. Aftenen sluttede med et kulturelt indslag hvor tidligere bankmand og ejendomsmægler Per Mouritsen fra Roslev fortalte om Jeppe Aakjær, forfatterskabet, hans familie og livet på gården Jenle.

Næstformand i Midtjysk Kreds, Jens Skytte, har gode relationer til Løkkes Maskinfabrik A/S. Så gode at de har inviteret til et aftenbesøg tirsdag den 27. september kl. 18.30. Fabrikken er beliggende på Brørupvænget 18, 7650 Bøvlingbjerg. Fabrikken byder på aftenkaffe, så derfor er tilmelding nødvendig senest den 22. sept. på e-mail gunhildom@gmail.com

I 1960 etablerede gårdejer Jens Chr. Løkke på gården Trøjborg et komtørringsanlæg i en vogn. Naboerne var ret interesserede ville også have lavet noget lignende og snart kom der gang i en beskeden produktion. Senere blev gården Trøjborg solgt og fabrikationen af komtørringsanlæg flyttede ind i nogle tidligere mejeribygninger som løbende er udbygget. Det sted har så udviklet sig til Danmarks suverænt største leverandør af plantørringsanlæg til korn og frø. Løkkes Maskinfabrik A/S har 50 ansatte i Danmark og der eksporteres til 20 lande. Fabrikken arbejder også med pladebearbejdning og sælger metaldele til andre fabrikker. Jens Chr. Løkke solgte virksomheden til to sønner, hvoraf den ene senere blev købt ud. Den nuværende ejer af familievirksomheden er Frits Günther Løkke.

Gunhild Olesen Møller

Sjælland Syd

Kredsen indbyder til løvfaldstur på Lolland/Falster med besøg på Femernbælt infocenter/byggeplads samt bedriftsbesøg på Vikima Seed. Tirsdag den 13. september 2022.

Med start ved Landboforeningen i Rønnede, Østdansk Landboforening, Center Alle` 6, 4683 Rønnede kl. 8.30.

Der vil være kaffe/te og en bolle på turen til Lolland.

Turen vil gå via Falster til Lolland med behørig information ved Ole G. Nielsen (guide).

Vi starter vort besøg på Lolland med besøg på Vikima Seed, Industriparken 9, 4960 Holeby (en af de største leverandører i grøntsagsfrø i verden, som samtidig har større arealer udlagt med frø på Sydsjælland).

Frokosten indtages på Cocotten i Holeby. (drikkevare for egen regning).

Derefter besøg på Infocenter Femern/Danhotel Rødbyhavn, hvor der vil være information om det igangværende og kommende Femern projektet.

Herefter vil vi med bus kører rundt i området for at få klarlagt hvor stort/omfangsrigt et projekt byggeriet er, både for Lolland, men også for Danmark og Tyskland.

Rundvisningen er Vagn Pedersen, FB Suppliers. (Vagn er lokal kendt og har været selvstændig VVS i området).

Turen afsluttes på Gokartbanen med kaffe/kage og information om de ændringer, der er sket i forbindelse med ekspropriationen af foreninger og erhverv i området.

Turen forventes afsluttet ved Landboforeningen i Rønnede ca. kl. 18.00.

Tilmelding: Inge-Lis og Bruno Lund: 60937274 mail: ilntoftegaard@hotmail.com

Jens P. Hansen: 29701267 mail: brjphansen@outlook.dk

Tilmelding senest den 1. september 2022. Tilmeldingen er bindende.

Prisen for Løvfaldsturen er 450,00kr pr. person.

Indbetaling kan ske ved: mobil pay på 53288503 eller på konto 2510 4381635495 (Nordea). Husk navn ved indbetalingen.

Torben Knudsen

Sønderjyllandskredsen

Årsmøde og generalforsamlingen afholdes tirsdag, den 25. oktober 2022 kl. 14.30 ved Henrik Jessen, Lillebjergvej 1A, 6534 Agerskov, der er bestyrelsesformand for Landbo Syd.

Henrik Jessen fortæller: "Jeg driver et landbrug ved Rangstrup tæt ved Agerskov. Jeg er faktisk 10. generation, der driver gården i dag. Vi har en produktion med 1200 søer og salg af 30-kilos grise. Samtidig driver vi 480 hektar jord, hvor vi ejer de 330 hektar."

Henrik Jessen blev valgt ind i bestyrelsen på generalforsamlingen i 2019. Han bor sammen med Ellen og sammen har de tre børn.

Ud over familie og landbrug er Henriks store interesse jyske heste. Der er 17 heste på gården, og han er aktiv i bestyrelserne i to foreninger tilknyttet Den Jyske Hest samt i avlsforeningen. Henrik Jessen repræsenterer LandboSyd i følgende udvalg/fora: Hekto&Co, Fælleslandboforeningen /Dyrskue, kommunkontakt multifunktionel jordfordeling Tønder, Åbent landbrug - skolekontakt, Tænk tanken Frej, Hjortevildtgruppen, Udviklingsråd Sønderjylland Projekt Zero Sønderborg.

Herefter kaffe ved Agerskov kro og generalforsamling

Tilmelding til Anker Olsen tlf: 74680270 eller Anker Lund til: 61548977

Vestsjællandskredsen

Onsdag, den 5. oktober indbyder kredsen til besøg på Idagård, Idagårdsvej 10, 4200 Slagelse.

Vi samles kl. 13.30 på gårdspladsen foran hovedbygningen. Inspektør Casper Dahl fortæller og viser rundt.

Vi samles så i gårdens gæstestue, hvor kaffen og kagen serveres, og der bliver mere fortælling samt tid til spørgsmål.

Idagård var i mange år drevet af inspektør Laur. Bramsen med landvæsenselever, så mange kender gården, som et godt uddannelsessted. Nu kan man få et gensyn med den gamle læregård. Vi hører om og ser et stort, moderne landbrug.

Pris: 50 kr.

Tilmelding, senest 1. oktober til olegn@mail.tele.dk eller 24 93 34 12.

Karen Andersen

Kommende kredsaktiviteter

Her bringes oversigten over kredsens aktiviteter for de næste par måneder.
Udførlig indbydelse ses i afsnittet "Nyt fra Kredsene" og på foreningens hjemmeside.

Midtjysk kreds

Tirsdag den 27. september kl. 18.30 besøg på Løkkes Maskinfabrik A/S,
7650 Bøvlingbjerg.

Sønderjyllandskredsen

Tirsdag 25. oktober 2022 kl. 14.30 besøg hos Henrik Jessen, Agerskov
og generalforsamling.

Vestsjællandskredsen

Onsdag, den 5. oktober kl. 13.30 besøg på Idagård.

